

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: **D.K.**

zastoupený Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem

sídlem Purkyňova 787/6, 702 00 Ostrava

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**

sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 6. 2019, ve věci žádosti o přiznání invalidního důchodu

takto :

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou doručenou soudu dne 16. 8. 2019 zrušení rozhodnutí žalované ze dne 6. 6. 2019 č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 21. 3. 2019 o zamítnutí žádosti o invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínky získané potřebné doby pojištění ke vzniku nároku na invalidní důchod v rozhodné době. S tímto závěrem žalobce nesouhlasil, neboť povinnou dobu pojištění nesplnil nikoliv z vlastní viny, ale protože byl ve výkonu trestu odnětí svobody pracovní nezařazen. Ustanovení § 5 odst. 1 písm. l) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) žalobce považuje za nepřiměřeně tvrdé, diskriminační a protiústavní.
2. Žalovaná se žalobou nesouhlasila, navrhla její zamítnutí a odkázala na napadené rozhodnutí.
3. U nařízeného jednání oba účastníci na svých stanoviscích setrvali.
4. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
5. Ze správního spisu krajský soud zjistil následující skutkový stav. Žalobce požádal o invalidní důchod dne 3. 9. 2018 a posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná jej od 31. 8. 2018 uznal invalidním pro invaliditu II. stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 50%. Žalovaná přesto žádost žalobce zamítla dne 21. 3. 2019 z důvodu nesplnění podmínky získání potřebné doby pojištění ke vzniku nároku na invalidní důchod.
6. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, ve kterých vyjádřil nesouhlas se závěrem nezískání potřebné doby pojištění, neboť mu žalovaná nezapočetla výkon trestu od roku 2015 do roku 2018. V rámci námitkového řízení žalovaná dotazem u Vězeňské služby České republiky zjistila, že žalobce byl zařazen do práce v době od 2. 9. 2015 do 31. 12. 2015 a dále od 1. 1. 2016 do 4. 1. 2016. I po započtení této doby však žalobce nezískal potřebnou dobu pojištění a z tohoto důvodu žalovaná námitky žalobce zamítla.
7. Krajský soud výpočtem ověřil, že žalobce v době od 31. 8. 2008 do 30. 8. 2018 žalobce získal 178 dnů pojištění a v době 31. 8. 1998 do 30. 8. 2018 získal 977 dnů, tedy 2 roky a 247 dnů, včetně doby pracovního zařazení v době výkonu trestu. Výpočet ani není žalobou sporován, neboť podstatou žalobní námitky je výklad ustanovení § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění.

8. Podle ustanovení § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění *má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let a stal se invalidní a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 popř. byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.* Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod podle ustanovení § 40 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění u pojištěnce ve věku nad 28 let činí 5 let, tato doba se podle ustanovení § 40 odst. 2 téhož zákona zjišťuje z posledních 10 roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získaná v posledních dvaceti letech před vznikem invalidity, potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků.
9. V posuzované věci se žalobce stal invalidním dne 31. 8. 2018. Rozhodná doba 10 let tedy začíná běžet dne 31. 8. 2008 a končí 30. 8. 2018. V té době získal žalobce – jak je uvedeno výše - pouze 178 pojištění namísto potřebných 5 let; v této době jsou započteny odpracované směny v době výkonu trestu. Žalobce mohl získat potřebnou dobu pojištění i v rozhodném období dvaceti let před vznikem invalidity, tedy v době od 31. 8. 1998 do 30. 8. 2018, kdy však získal pouze dva roky a 247 dnů pojištění. Ani v této době potřebnou dobu pojištění nezískal.
10. Podle § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění jsou pojištění účastny *osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce.* Žalobce namítal diskriminaci osob ve výkonu trestu s tím, že citované ustanovení je nepřiměřeně tvrdé a protiústavní, když ve výkonu trestu jsou osoby při zařazení do práce plně závislé na možnostech a rozhodnutí věznice. Stejnou námitku řešil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 6 Ad 58/2007-266 dne 21. 2. 2008 se tímto závěrem: *„pokud stěžovatel po uvedené době nebyl zařazen k pravidelnému výkonu prací ve vazbě, žalovaná z této skutečnosti vychází a nemůže přihlídnout k okolnostem, za jakých k zařazení stěžovatele pravidelnému výkonu prací ve vazbě nedošlo (...). Stěžovatel si svou situaci zavinil sám tím, že páchal závažnou trestnou činnost (...) a pokud nemá potřebnou dobu pojištění, nelze mu invalidní důchod přiznat“.* Ke shodnému závěru dospěl i v rozsudku ze dne 5. 12. 2019 č. j. 6 Ads 178/2019 – 28, podle kterého *„je proto v jeho pravomoci (pozn. soudu zákonodárce) nezařadit do důchodového pojištění osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, které z jakéhokoliv důvodu nepracují, neboť s ohledem na subjektivní trestní odpovědnost si omezení osobní svobody v důsledku odsuzujícího rozsudku způsobily zaviněným jednáním. To, že mají omezenou možnost pracovních příležitostí, je pak omezením plynoucím z povahy tohoto trestu, resp. okolností jeho výkonu“*, a obdobě uzavřel i Ústavní soud v rozsudku sp. zn. I. US 1292/08, podle nějž *„stát nemá povinnost zajistit právo na zaměstnání osobám, které se dopustily trestné činnosti a jsou proto ve vazbě. Stát rovněž nemá povinnost umožnit osobám ve vazbě výkon práce“*, což nepochybně dopadá i na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody. Námitku žalobce tak soud neshledal důvodnou.
11. V nyní posuzované věci nemá krajský soud důvod se od citovaného závěru odchýlit, když žalobce žádný nový argument, který by nebyl Nejvyšším správním soudem a Ústavním soudem zodpovězen. Byť se žalobci úprava obsažená v § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění může zdát nespravedlivou, je plně v kompetenci zákonodárce určit, za jakých podmínek jsou osoby ve výkonu trestu důchodově pojištěny. Důchodové pojištění je – s přesně stanovenými výjimkami – zásadně spojeno s výkonem práce (zaměstnání) a hrazením pojistného. Byla – li by zákonná výjimka pro osoby ve výkonu

trestu, mohly by to na druhou stranu vnímat nespravedlivé osoby, kterým také brání objektivní překážka být důchodově pojištěn, např. pro nemožnost najít práci déle než tři roky, kteří se žádného protiprávního jednání spojeného s trestem odnětí svobody nedopustily a z hlediska důchodového pojištění by na tok byly hůře, než osoby trestané. Tuto úvahu soud však dodává pouze na okraj, neboť nosnou argumentaci k žalobní námitce vyslovil Nejvyšší správní soud ve shora citovaných rozsudcích.

12. Pro vznik nároku na invalidní důchod musí podle shora citovaných ustanovení žadatel splnit dvě podmínky. První podmínkou je invalidita, což žalobce splnil k 31. 8. 3018. Druhou podmínkou je potřebná doba pojištění, kterou však žalobce nesplnil. Za této situace je závěr žalované o tom, že žalobci nevznikl nárok na invalidní důchod, v souladu s citovaným ustanovením § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.
13. Žaloba tak není důvodná a krajský soud ji zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
14. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný, který v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení; procesně neúspěšnému žalobci právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo. Soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení. (výrok II.).
15. Odměna ustanoveného zástupce bude vypořádána v samostatném usnesení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 27. května 2020

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně